КОЛЕДЖ
ВНЗ «КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ РИНКОВИХ ВІДНОСИН»

Затверджую:
Ректор, к.е.н, доц.
_____ Черевань І.В.
«29» _____ 2022 р.

ПРОГРАМА

єдиного кваліфікаційного іспиту
для здобувачів фахової передвищої освіти
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньо-професійною кваліфікацією «фаховий молодший бакалавр»

Розглянуто і схвалено
на засіданні Науково-методичної ради Університету
Протокол № 2 від 28.12.2022 р.

Київ 2022

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА.....3
2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ.....4
2.1. Фінанси.....4
2.2. Податкова система..... 7
2.3. Фінанси підприємства……. 10
2.4. Банківські операції ……13
2.5. Страхування та страхові послуги ……16
3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН.....21
Перелік питань (Фінанси)…….21
Перелік питань (Податкова система).....22
Перелік питань (Фінанси підприємства)……24
Перелік питань (Банківські операції)……..25
Перелік питань (Страхування та страхові послуги)……..27
4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ…….…..28

ПРОГРАМА єдиного кваліфікаційного іспиту

Укладачі:
викладач коледжу ВНЗ «Київський університет ринкових відносин», к.е.н.,
доцент Безпаленко О.В.
викладач коледжу ВНЗ «Київський університет ринкових відносин», д.е.н. Кравченко А.С.
викладач коледжу ВНЗ «Київський університет ринкових відносин», к.е.н доцент Сова О.Ю.
викладач коледжу ВНЗ «Київський університет ринкових відносин», к.е.н. Браславець О.Ю.

Схвалено на засіданні циклової комісії з фінансів і підприємництва
Протокол № 4 від „ 30 ” листопада 2022 р.

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Метою єдиного кваліфікаційного іспиту є перевірка та оцінка рівня фахової підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, їх здатності використовувати набуті фундаментальні знання, уміння та навички в ході виконання ним своїх функціональних обов'язків, виявлення здобувачами здатності самостійно узагальнювати і критично оцінювати тенденції соціально-економічного розвитку держави та особливостей функціонування підприємства.

Програма розроблена з урахуванням з урахуванням змісту освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти Фінанси, банківська справа та страхування, вимог навчального плану спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Програма дає можливість ознайомити студентів з методикою підготовки до підсумкової атестації у формі єдиного кваліфікаційного іспиту, який включає питання з дисциплін спеціальної (фахової) підготовки:

фінанси;

податкова система;

фінанси підприємства;

банківські операції;

страхування та страхові послуги.

Зміст програми охоплює основну проблематику дисциплін, які дають змогу перевірити і оцінити набутий необхідний рівень знань та практичних навичок здобувачів фахової передвищої освіти.

При оцінюванні підсумкової атестації враховуються наступні критерії:

— знання навчального матеріалу дисципліни;

— вміння виділяти істотні положення навчальної дисципліни;

— вміння формулювати конкретні положення навчальної дисципліни;

— уміння застосовувати теоретичні знання для аналізу конкретних економічних ситуацій та вирішення прикладних проблем.

Оцінка результатів складання єдиного кваліфікаційного іспиту здійснюється за 100-бальною системою контролю знань, прийнятою в Коледжі ВНЗ «Київський університет ринкових відносин» та національною шкалою і відображаються у відповідних відомостях і протоколах роботи комісії з підсумкової атестації. Узагальнена остаточна оцінка за підсумкову атестацію виставляється колегіально з урахуванням думки всіх членів комісії.

Результати єдиного кваліфікаційного іспиту оголошуються в той же день після оформлення протоколів засідань екзаменаційних комісій.

Студентам надається право вибору екзаменаційного білету. Кожен білет складається з п’яти питань та задачі відповідно до наведеного вище переліку дисциплін.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

2.1. ФІНАНСИ

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ФІНАНСІВ ТА ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

Виникнення та розвиток фінансів. Фінанси як економічна категорія. Призначення та функції фінансів. Фонди грошових коштів держави, підприємств, громадян та інших суб'єктів економічної діяльності. Роль фінансів на макро- та мікрорівні.

Економічний зміст і структура фінансової системи. Рівень розвитку, правова та організаційна основа фінансової системи. Органи управління фінансами та їх функції. Державні фінанси; фінанси підприємств і організацій; фінанси домогосподарств; страхові та резервні фонди; фінансовий ринок; міжнародні фінанси. Форми і методи створення, розподілу і використання фінансових ресурсів.

Предмет та зміст фінансової науки. Мета, задачі та функції фінансової науки. Форм та методи створення та використання фондів фінансових ресурсів для задоволення загальнодержавних потреб. Фінансова наука як складова соціально-економічних наук. Історичний аспект становлення та розвитку фінансової науки.

Фінансова політика держави. Заходи, методи, форми організації та використання фінансів для забезпечення економічного і соціального розвитку суспільства. Основна мета та завдання фінансової політики. Фактори, що визначають фінансову політику уряду. Сучасна бюджетно-податкова політика Система мобілізації фінансових ресурсів та їх використання для задоволення різноманітних потреб держави, підприємницьких структур і населення.

Правова основа та напрями реалізації фінансової політики. Внутрішня та зовнішня фінансова політика. Принципи фінансової політики, форми І методи її реалізації. Поняття фінансової безпеки держави, критерії її визначення.

ТЕМА 2. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Зміст, поняття та економічна природа фінансових ресурсів. Склад та структура фінансових ресурсів держави. Джерела, цільове призначення фінансових ресурсів. Характеристика зведеного балансу фінансових ресурсів держави.

Форми і методи фінансового механізму. Складові фінансового механізму. Фінансове планування й прогнозування, фінансові показники, нормативи, ліміти й резерви, стимули й санкції, система управління фінансами.

Фінансові інструменти: штрафи, пільги, фінансові нормативи, ліміти й резерви.

Фінансове регулювання та фінансове забезпечення.

Необхідність та сутність фінансового планування. Основна мета та функції фінансового планування. Методи фінансового планування. Види фінансових планів. Організація фінансового планування. Принципи фінансового планування та прогнозування. Необхідність та зміст фінансових балансів в економічній системі держави.

Об'єкт і суб'єкт фінансового менеджменту. Внутрішня структура фінансового менеджменту. Сутність менеджменту державних фінансів, податкового менеджменту, фінансового менеджменту підприємницьких структур.

ТЕМА 3. ПОДАТКИ І ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Економічна сутність, ознаки та функції податків. Класифікація податків. Державні, місцеві, прямі та непрямі податки, податки з юридичних та фізичних осіб. Механізм нарахування та сплати податку на додану вартість, податку на прибуток підприємств, податку з доходів фізичних осіб, єдиного соціального внеску, єдиного податку, податку з власників транспортних засобів.

ТЕМА 4. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Призначення та роль бюджету. Структура та принципи побудови бюджетної системи. Склад і структуру бюджетної системи. Принципи побудови та організація функціонування бюджетної системи. Типи бюджетних систем. Правова основа бюджетної системи. Державні фінанси як складова частина фінансової системи держави. Призначення державних фінансів. Методи і форми мобілізації фінансових ресурсів у розпорядження держави. Складові державних фінансів: державний бюджет, централізовані фонди соціального страхування, фінанси підприємств і організацій власності, державний кредит, державні страхові та резервні фонди.

Сфера функціонування державних фінансів. Фінанси підприємств власності. Державний бюджет України як основний інструмент державного регулювання економічного й соціального розвитку. Місцеві бюджети у фінансовому забезпечені розвитку регіонів. Державний кредит та збалансованість бюджету.

Сутність та форми державного кредиту. Державний борг та його економічно обґрунтуванні межи. Форми державного кредиту. Ефективність використання державних запозичень. Поняття: конверсія, консолідація, уніфікація, обмін облігацій за регресивним співвідношенням, відстрочення погашення і анулювання позики. Державний борг України та механізм його обслуговування. Боргова політика уряду та сучасні методи реструктуризації заборгованості.

ТЕМА 5. СТРАХУВАННЯ

Соціальні гарантії — обов'язковий елемент економічної системи держави. Форми соціальних гарантій. Джерела фінансового забезпечення соціальних гарантій. Стан й розвиток системи соціальних гарантій в Україні.

Страхування як специфічна ланка фінансової системи. Страхові фонди, страховики, страхувальники, об'єкт страхування, страховий ризик, страховий випадок, страхова сума, страхове відшкодування, страховий платіж, страховий тариф. Фінансові аспекти соціального страхування.

Фонди фінансових ресурсів цільового призначення — самостійна ланка фінансової системи. Необхідність створення та функціонування фондів фінансових ресурсів цільового призначення. Створення та використання фондів

соціального страхування. Принципи організації централізованих фондів фінансових ресурсів. Джерела формування та використання коштів Пенсійного фонду, Фонду соціального страхування в зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і витратами зумовленими народженням та похованням, Фонду соціального страхування на випадок безробіття, Фонду соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, Фонду захисту Інвалідів. Шляхи вдосконалення системи загальнообов'язкового та недержавного соціального страхування.

ТЕМА 6. ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Фінансовий ринок — обслуговуюча ланка фінансової системи держави. Валютний ринок; ринок кредитів; ринок цінних паперів; ринок фінансових послуг. Інструменти та операції на фінансовому ринку. Складові фінансового ринку. Необхідність, призначення, внутрішня структура кожної складової фінансового ринку.

ТЕМА 7. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

Призначення, роль та функції складових фінансового ринку. Фінансова система СІЛА, Франції, Японії . Глобалізаційні процеси. Світові валютно-фінансові системи. Міжнародні економічні Інституції, організації та об'єднання. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс.

ТЕМА 8. МІСЦЕВІ ФІНАНСИ

Місцеві фінанси як важлива ланка фінансової системи держави. Форми мобілізації частини фінансових ресурсів у розпорядження місцевих органів самоврядування. Система фінансових відносин між місцевими та державними бюджетами. Форма мобілізації доходів і здійснення витрат місцевими органами самоврядування. Види між бюджетних трансфертів та порядок їх розрахунку. Фінансові ресурсі місцевих фінансів, місцеві бюджети .

ТЕМА 9. СУБЄКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Фінанси підприємницьких структур як самостійна й особлива сфера функціонування фінансів. Специфіка організації та принципи реалізації фінансів підприємницьких структур. Сутність і зміст фінансів підприємницьких структур. Фонди фінансових ресурсів підприємства. Взаємозв'язки та взаємовідносини між підприємствами І державою при сплаті платежів до бюджету, фінансування і дотацій із бюджету. Фінанси підприємницьких структур: фінансовий стан, санація та банкрутство. Зміст та принципи фінансового контролю. Функції, методи та види фінансового контролю. Основні елементи системи фінансового контролю, тенденції її розвитку. Органи виконавчої та законодавчої влади, шо здійснюють фінансовий контроль.

2.2 ПОДАТКОВА СИСТЕМА

ТЕМА 1. ПОДАТКИ В ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ ДЕРЖАВИ

Становлення і розвиток оподаткування Сутність податків.. Визначення податків. Функції податків. Податки як джерело формування доходів бюджету. Регулююча функція. Основні напрямки регулювання економіки через податки. Види податків. Елементи оподаткування: суб'єкт, об'єкт, джерело і одиниця оподаткування, ставка оподаткування. Методи побудови податкових ставок. Тверді та процентні ставки. Види процентних ставок: пропорційні, прогресивні, регресивні. Класифікація податків, її ознаки. Прямі і непрямі податки, загальнодержавні і місцеві, податки на доходи, капітал і споживання.

ТЕМА 2. ТЕОРІЯ ПОДАТКІВ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ НАУКИ

Зародження та розвиток науки про податки в різних економічних школах: англійській, німецькій, шведській, австрійській, італійській та ін. Принципи оподаткування. Чотири принципи оподаткування А. Сміта. Принципи обкладання податками А. Вагнера. Необхідність і зміст принципів справедливості, рівності, обов'язковості, стабільності, економічної обґрунтованості та доступності.

Еволюція теорії оподаткування та теорія суспільних благ. Оподаткування як фіскальне ціноутворення на суспільне благо.

ТЕМА 3. ПОДАТКОВА СИСТЕМА І ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

Теоретичні засади побудови податкових систем. Принципи побудови та критерії оцінки податкових систем. Сучасні податкові системи, їх загальна характеристика. Податкова політика держави та її напрямки. Податкова політика в державному регулюванні економіки. Основні етапи становлення податкової системи України. Склад та структура податкової системи України. Види податків, їх класифікація. Платники податків: їх права та обов'язки. Законодавчо-нормативні акти, що регламентують оподаткування в Україні.

ТЕМА 4. ПОДАТКОВІ СИСТЕМИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Загальна характеристика податкових систем з ринковою економікою. Податкова система США: склад та структура податкової системи, види та форми оподаткування. Податкова система Німеччини: особливості її побудови та розвитку. Податкова система Франції. Податкова система Великобританії. Податковий федералізм в розвинутих країнах. Податкова система Росії.

ТЕМА 5. ІНТЕГРАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Необхідність і суть інтеграції податкових систем в сучасному глобальному середовищі. Гармонізація податкових систем країн-учасниць ЄС. Створення митних союзів. Гармонізація непрямого оподаткування. Розробка узгодженої податкової політики в ЄС. Основні проблеми гармонізації оподаткування в Україні відповідно до умов в ЄС.

ТЕМА 6. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Податок на прибуток підприємств і його роль у формуванні доходів

бюджету. Платники, об'єкт та ставки. Механізм розрахунку податку на прибуток. Визначення доходу з метою оподаткування. Склад витрат виробництва та обігу. Норми та методи обчислення амортизації. Операції особливого виду та їх оподаткування. Пільги та строки сплати. Оподаткування доходів нерезидентів

ТЕМА 7. ПОДАТОК З ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Принципи оподаткування доходів фізичних осіб. Елементи податку: платники, об'єкт та ставки. Види та порядок розрахунку податкової соціальної пільги з податку та умови для надання. Оподаткування різних видів доходів. Особливості оподаткування доходів, одержаних нерезидентами. Сутність податкової знижки, склад видатків, що включаються до податкової знижки фізичної особи. Оподаткування доходів, одержаних від здійснення підприємницької діяльності.

ТЕМА 8. ЄДИНИЙ ПОДАТОК

Платники, об'єкт та ставки єдиного податку, умови застосування, порядок розрахунку та сплати до бюджету. Платники, об'єкт та ставки фіксованого сільськогосподарського податку, умови застосування, порядок розрахунку та сплати до бюджету. Альтернативні системи оподаткування малого бізнесу. Суб'єкти єдиного податку. Перелік податків і зборів, в рахунок яких сплачується єдиний податок. Особливості сплати і нарахування єдиного податку для юридичних осіб. Особливості сплати і нарахування єдиного податку для фізичних осіб

ТЕМА 9. ВПЛИВ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ НА ЗАГАЛЬНО-ОБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ НА ДОХОДИ ПЛАТНИКІВ

Сутність та призначення єдиного внеску (ЄВ) на загальнообов'язкове соціальне страхування. Розмір заробітку, на який нараховуються страхові внески. Порядок нарахування та сплати ЄВ. Розмір максимальної заробітної плати на яку нараховуються внески на соціальне страхування. Мінімальний розмір ЄВ. Відповідальність та контроль за правильністю сплати зборів.

ТЕМА 10. ПДВ

Платники податку. Ставки податку: базова та пільгова. Об'єкт оподаткування і порядок його визначення. Оподатковуваний оборот. Порядок обчислення ПДВ: податковий кредит, податкове зобов'язання. Порядок відшкодування ПДВ з бюджету. Пільги з податку, їх економічний зміст. Строки сплати і податковий вексель.

ТЕМА 11. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Акцизний податок як непрямий податок. Платники і об'єкти. Види ставок та їх характеристика. Обчислення сум акцизного податку. Порядок і строки сплати. Оподатковуваний оборот. Особливості оподаткування алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Акцизні марки.

ТЕМА 12. МИТО

Мито і його види. Митна вартість як основа оподаткування митом. Ставки мита та їх різновиди: адвалорні, специфічні та комбіновані, повні, пільгові

преференційні. Єдиний митний тариф. Методи визначення митної вартості. Бюджетне значення мита. Порядок обчислення мита.

ТЕМА 13. ПОДАТКИ НА ВЛАСНІСТЬ

Світовий досвід оподаткування нерухомості, майна і землі. Перспективи розвитку оподаткування власності в Україні. Податок на нерухомість: особливості обрахунку.

ТЕМА 14. ПЛАТА ЗА РЕСУРСИ ТА ПОСЛУГИ

Плата за землю в Україні. Плата за лісові ресурси. Плата за воду. Збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок Держбюджету. Рентна плата за нафту і газ, що видобуваються на території України. Держмито.

ТЕМА 15. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ

Необхідність, суть та види місцевих податків і зборів, сплачуваних суб'єктами підприємницької діяльності. Обов'язкові місцеві податки і збори, які повинні запроваджуватися органами місцевого самоврядування при наявності об'єктів оподаткування.

ТЕМА 16. ПОДАТКОВИЙ ПРОЦЕС ТА КОНТРОЛЬ

Організаційні основи і принципи податкового процесу. Правові засади організації податкової служби і податкова робота. Організаційна структура та функції органів податкової служби. Можливості апеляції і оскарження дій податкових органів. Податковий контроль в умовах трансформації економіки. Відповідальність за ухилення від сплати податків.

2.3. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ І ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ

Поняття, суть і місце фінансів підприємств у фінансовій системі. Функції фінансів підприємств як внутрішня властивість і форма вияву їхньої сутності. Поняття грошових фондів і фінансових ресурсів підприємств. Економічні методи та способи формування фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів. Поділ коштів підприємства на власні, позичені й залучені. Основні принципи організації фінансів підприємств за ринкових умов. Форми власності, галузеві та організаційні фактори, що визначають особливості фінансів підприємств у різних сферах і структурах економіки. Поняття фінансової діяльності підприємства та її організація. Зміст і завдання фінансової роботи на підприємствах. Фінанси підприємств за умов ринкової економіки. Приватизація державних підприємств. Роль малого бізнесу, приватного підприємництва у формуванні ринкової економіки. Сутність фінансової діяльності підприємств. Напрямки фінансової роботи. Сутність фінансового механізму підприємств, його складові (фінансові методи, фінансові важелі, правове, нормативне та інформаційне забезпечення). Інформаційна основа фінансової діяльності та нормативна база (правове регулювання) фінансової діяльності підприємств. Сутність фінансових ресурсів підприємств. Джерела утворення фінансових ресурсів (власні та залучені). Сутність, джерела утворення та напрямки використання грошових фондів підприємств (статутний, додатковий, резервний капітал, фонд нагромадження, фонд споживання, валютний, дивідендний фонди, фонд виплати заробітної плати, амортизаційний фонд). Способи мобілізації фінансових ресурсів на фінансовому ринку. Фінансові зобов’язання підприємств (зовнішні та внутрішні).

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВ

Суть і значення грошових розрахунків у організації виробничо-господарської діяльності підприємства. Способи та форми розрахунків. Види рахунків, що їх відкривають підприємства. Порядок відкриття в банку поточних рахунків у національній. Іноземній валюті та інших рахунків. Порядок використання коштів з поточних рахунків. Види грошових розрахунків. Організація безготівкових розрахунків, вимоги до їх проведення, сфера використання. Розрахунки платіжними дорученнями. Розрахунки платіжними вимогами-дорученнями. Розрахунки чеками. Розрахунки акредитивами. Вексельна форма розрахунків. Клірингові розрахунки. Особливості розрахунків за надання факторингових послуг підприємствам. Готівково-грошові розрахунки на підприємстві та сфера їх застосування. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст, значення для забезпечення господарської діяльності. Порядок пред'явлення претензій за розрахунками. Санкції в системі грошових розрахунків і платежів.

ТЕМА 3. ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ

Економічний зміст прибутку. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства-Валовий прибуток. Фактори, які впливають на формування валового прибутку. Формування собівартості реалізованої продукції та її вплив на прибуток-Установлення цін на продукцію й формування прибутку. Фінансовий результат від операційної діяльності підприємства. Визначення прибутку від звичайної діяльності підприємства до оподаткування та після нього. Методи розрахунку прибутку. Формування чистого прибутку підприємства, його розподіл і використання: фонди підприємства, що формуються за рахунок чистого прибутку. Економічні методи регулювання розподілу й використання прибутку. Прогнозування та планування прибутку підприємства. Рентабельність продукції як відносний показник ефективності роботи підприємства. Визначення прибутковості підприємства. Норма прибутковості.

ТЕМА 4. ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Система оподаткування підприємств. Види податків і їх характеристика-Акцизний збір та його економічна сутність. Об'єкти оподаткування. Ставки податку. Податкові пільги. Порядок заліку і проведення сум податку на додатну вартість, сплачених підприємством за матеріальні ресурси (роботи, послуги), основні засоби. Податок на прибуток підприємств, його економічна сутність. Порядок визначення оподаткованого прибутку. Вплив оподаткування прибутку на фінансово-господарську та інвестиційну діяльність підприємств. Плата за землю. Податок із власників транспортних засобів. Плата за природні ресурси. Податок на нерухомість підприємств. Місцеві податки та збори, які сплачують підприємства. Відрахування підприємства в цільові державні фонди: пенсійний, соціального страхування, сприяння зайнятості населення, на будівництво, ремонт і утримання автомобільних доріг.

ТЕМА 5. ОБОРОТНІ КОШТИ ТА ЇХ ОРГАНІЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Суть оборотних активів, основи їх організації. Склад і структура оборотних активів, їх значення в забезпеченні кругообігу коштів підприємства. Методи визначення потреб в оборотних коштах. Метод прямого обчислення потреби в оборотних коштах і сфери його застосування-Поняття норм і нормативів оборотних коштів. Економічний метод обчислення потреби в оборотних коштах. Структура джерел формування оборотних коштів підприємства. Показники ефективності використання оборотних коштів.

ТЕМА 6. КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Особливості кругообігу коштів підприємств як передумова кредитних відносин. Форми і види кредитів, які використовуються в господарській діяльності підприємств. Банківський кредит - основна форма залучення підприємствами позичкових коштів. Принципи кредитування. Об'єкти кредитування та їхні характеристики. Класифікація кредитів залежно від строків, об'єктів кредитування-Визначення потреб у кредитах. Раціональні межі кредитування. Кредитоспроможність підприємства та її показники. Банківський контроль у процесі кредитуванням Гарантії своєчасності та повноти сплати

кредиту. Кредитна заявка. Зміст кредитного договору та порядок укладення. Методи перевірки забезпечення кредиту. Позичкові рахунки. Позичковий процент, критерії його диференціації і джерела сплати. Залучення банками тимчасово вільних коштів підприємств. Товарний кредит, умови його отримання та погашення підприємствами.

ТЕМА 7. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Показники бухгалтерської звітності, які використовуються для оцінки фінансового стану. Загальна характеристика майна (коштів) підприємства, його складу. розміщення та структури. Оцінка складу майна за такими показниками: основні кошти і довгострокові вкладення, оборотні кошти (матеріальні оборотні кошти, гроші та короткострокові цінні папери). Оцінка ліквідності оборотних активів підприємства, оцінка їхньої ефективності. Платоспроможність підприємства як показник фінансового стану. Суть платоспроможності та її оцінка за даними балансу. Показники платоспроможності підприємства. Суть фінансової стійкості підприємства. Система показників фінансової стійкості підприємства та її значення. Оцінка рентабельності роботи підприємства. Вплив рентабельної роботи підприємства на його фінансовий стан. Оцінка рентабельності продукції. Оцінка рентабельності виробничих фондів. Оцінка рентабельності власних коштів. Оцінка рентабельності довгострокових фінансових вкладень. Оцінка фінансового результату діяльності підприємства. Оцінка факторів, що впливають на прибуток. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

ТЕМА 8. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Зміст, мета і завдання фінансового планування. Фінансове планування як процес визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах, прогнозування їх надходжень. Методи фінансового планування. Балансовий метод. Програмно-цільовий метод. Нормативний метод. Метод коефіцієнтів. Інформаційна база фінансового планування. Аналіз фінансових показників звітного періоду. Показники виробничо-господарської діяльності планового періоду як вихідна база для фінансового планування. Зміст і структура фінансового плану підприємства. Розрахунок доходів. Визначення доходу від реалізації продукції, робіт та послуг. Розрахунок надходжень від фінансової та інвестиційної діяльності. Визначення потреби в довгострокових кредитах, у залученні коштів з інших зовнішніх джерел. Планування витрат на виробництво й реалізацію продукції, відрахувань у цільові фонди, витрат на розширення, реконструкцію та технічне переоснащення виробництва. Зміст і призначення перевірочної таблиці (шахматки) до фінансового плану. Порядок її складання. Виконання фінансового плану. Контроль за виконанням фінансового плану. Зміст оперативного фінансування плану надходження коштів і проведення платежів, його призначення, порядок складання і контроль за виконанням. Бізнес-план, його структура та призначення.

2.4. БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

ТЕМА 1. ВИДИ БАНКІВ І ПОРЯДОК ЇХ СТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ.

Банк як головна складова фінансово-кредитної системи. Види та класифікація банків. Банківські об'єднання.

Створення та державна реєстрація банківських установ. Документи, які подаються до територіального управління НБУ для його реєстрації. Відокремлені структурні підрозділи банку.

ТЕМА 2 . ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ.

Організаційна структура та управління банком. Функціональна, дивізіональна та матрична структура банку. Функції та компетенція загальних зборів учасників банку, наглядової ради, правління (ради директорів), ревізійної комісії, служби внутрішнього аудиту та постійно діючих комітетів.

Сутність, основні принципи організації банківських операцій, їх класифікація. Взаємодія структурних підрозділів банку при виробництві і продажу банківських послуг.

Ліцензування банківської діяльності. Передумови отримання банківської ліцензії та умови її відкликання.

ТЕМА 3 . ОПЕРАЦІЇ З ФОРМУВАННЯ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.

Економічна характеристика та джерела формування банківських ресурсів, їх класифікація. Балансові та за балансові джерела формування ресурсів банку.

Власний капітал банку, його структура, джерела формування, функції та значення. Характеристика фондів, що формують його капітал.

Показники нормативів капіталу для банків України.

Економічний зміст депозитних операцій, їх класифікація та загальна характеристика.

Система страхування (гарантування) вкладів населення в банках.

Класифікація депозитів фізичних осіб, їх загальна характеристика.

Економічний зміст операцій з не депозитного запозичення коштів, їх загальна характеристика. Випуск банківських депозитних сертифікатів

ТЕМА 4. ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ З ОБСЛУГОВУВАННЯ ПЛАТІЖНОГО ОБОРОТУ.

Характеристика платіжного обороту. Суть і принципи організації безготівкових розрахунків.

Форми та способи безготівкових розрахунків, сфера використання і порядок проведення розрахункових операцій.

Міжбанківські розрахунки в Україні. Необхідність і види міжбанківських розрахунків. Здійснення міжбанківських розрахунків через систему електронних платежів (СЕП).

ТЕМА 5. ОПЕРАЦІЇ З ГОТІВКОЮ.

Організація готівкових грошових розрахунків.

Загальна характеристика касових операцій банку.

Приймання та видача готівки з каси банку. Здійснення касових операцій через банкомати. Забезпечення банків зразками банкнот та їх зберігання. Особливості формування та пакування банкнот та монет національної валюти.

ТЕМА 6. ОПЕРАЦІЇ З ПЛАСТИКОВИМИ КАРТКАМИ.

Поняття, види та характеристика банківських платіжних карток. Переваги та недоліки застосування пластикових карток у масових платежах. Особливості виплати заробітної плати з використанням платіжних карток.

Технологія безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток.

ТЕМА 7. КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ.

Сутність, принципи та функції кредиту, його роль в економіці. Форми та види банківського кредиту. Організація банківського кредитування. Поняття і складові кредитної політики банку. Порядок документального оформлення позик комерційного банку.

Кредитний ризик та методи управління ним. Форми забезпечення повернення банківських кредитів. Особливості формування резервів на покриття можливих втрат за кредитними операціями банку.

Методи управління проблемними кредитами.

ТЕМА 8. ОПЕРАЦІЇ З НАДАННЯ І ПОГАШЕННЯ КРЕДИТІВ.

Особливості механізму надання та погашення споживчого банківського кредиту. Особливості кредитування у формі овердрафту. Іпотечне кредитування та перспективи його розвитку в Україні. Особливості кредитування малого та середнього бізнесу.

ТЕМА 9. ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ З ІНОЗЕМНОЮ ВАЛЮТОЮ.

Економічні та організаційні основи здійснення валютних операцій. Валютні цінності та валютний ринок. Види та учасники валютного ринку. Класифікація валютних операцій. Способи і засоби здійснення міжбанківських операцій в іноземній валюті.

ТЕМА 10. ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ.

Характеристика цінних паперів та видів банківської діяльності на фондовому ринку. Класифікація та види банківських операцій з цінними паперами. Операції з цінними паперами, що підлягають ліцензуванню. Емісійні операції банків. Розміщення акцій та їх обіг. Операції банків з облігаціями власної емісії. Депозитарні операції комерційних банків.

ТЕМА 11. ОПЕРАЦІЇ З ВЕКСЕЛЯМИ.

Характеристика сутності векселя та організації вексельного обігу в Україні. Торговельні операції з векселями. Гарантійні операції з векселями. Авалювання векселів. Інкасування векселів. Доміціляція векселів.

ТЕМА 12. ІНВЕСТИЦІЙНІ ОПЕРАЦІЇ.

Інвестиційна діяльність банків. Інвестиційний портфель банку та його класифікація. Інвестиційна політика банку.

ТЕМА 13. ОПЕРАЦІЇ З НАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ.

Загальна характеристика та види банківських послуг. Лізингові операції банків. Факторингові операції банків. Гарантійні послуги банків. Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги. Довірчі (трастові) послуги. Організація

послуг щодо зберігання цінностей у банку. Операції банку з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням.

ТЕМА 14. ОПЕРАЦІЇ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ.

Сутність фінансової стійкості комерційного банку та способи її забезпечення.

Економічні нормативи регулювання діяльності банків та нагляд за їх дотриманням.

2.5. СТРАХУВАННЯ ТА СТРАХОВІ ПОСЛУГИ

ТЕМА 1. СТРАХОВА ПОСЛУГА Й ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Страхова послуга як специфічний товар. Ознаки, що характеризують страхову послугу.

Економічнанеобхідність надання страхових послуг фізичним і юридичним особам і розширення їх асортименту.

Служба маркетингу страхової компанії та її функції. Вивчення й формування попиту на страхові послуги. Системи продажу страхових послуг. Безпосередній продаж: переваги й недоліки.

Продаж через посередників: переваги і недоліки. Права й обов'язки страхових посередників.

Вимоги законодавства України до страхових посередників.

Роль реклами в реалізації страхових послуг. Види страхової реклами і вимоги до неї.

Контроль з боку страхових компаній і держави за реалізацією страхових послуг.

ТЕМА 2. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

Етапи укладання та виконання договору страхування: заява про страхування; андеррайтинг; укладання договору страхування; видача полісів, урегулювання вимог страхувальника щодо відшкодування збитків.

Заява про страхування: форма подання, зміст, призначення. Андеррайтинг: оцінка ризику; вирішення питання про прийняття об'єкта на страхування; визначення термінів, спеціальних вимог, обсягів і розмірів страхового покриття; франшизи; виключення зі страхування; розрахунок страхової премії.

Укладання договору страхування. Страховий поліс як форма договору страхування. Зміст договору страхування і страхового полісу, його зв'язок з правилами страхування. Структура страхового полісу. Страхове свідоцтво і страховий сертифікат.

Урегулювання вимог страхувальника щодо відшкодування збитків. Дії страхувальника при настанні страхового випадку. Дії страховика щодо розслідування характеру і розмірів збитків. Страховий акт. Виплата відшкодування. Система страхової відповідальності. Урахування франшизи і виключень із страхування.

ТЕМА 3. СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ТА ПЕНСІЙ

Необхідність і значення страхового захисту життя і пенсій громадян. Розвиток і сучасний стан страхування життя і пенсій. Зміст і особливості страхової послуги по страхуванню життя і пенсій. Страхування капіталу і страхування ренти.

Види страхування життя. Змішане страхування життя. Суб'єкти страхування. Обсяги страхової відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Одержувачі страхової суми у випадку смерті страхувальника. Порядок визначення і сплати страхових внесків. Організація роботи страхової компанії

щодо визначення страхових і викупних сум, порядок їх виплати страхувальнику, спадкоємцям або визначеним для цього особам.

Страхування дітей. Страхування на дожиття до певного строку або події (наприклад, до одруження). Довічне страхування. Страхування пенсій (індивідуальне та на основі взаємності).

ТЕМА 4. СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ

Необхідність і значення страхового захисту громадян від нещасних випадків. Розвиток і сучасний стан страхування. Форми й види страхування від нещасних випадків.

Обов'язкові види страхування від нещасних випадків. Державне особисте страхування військовослужбовців і військовозобов'язаних, призваних на збори. Суб'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страхова премія і порядок її сплати. Визначення розміру страхових сум за наслідки нещасних випадків. Одержувачі страхової суми у випадку смерті застрахованого. Відмова у виплаті страхової суми. Державне особисте страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ. Державне особисте страхування працівників митних органів, суддів, судових виконавців.

Особисте обов'язкове страхування від нещасних випадків на транспорті. Інші види обов'язкового страхування від нещасних випадків. Добровільні види страхування від нещасних випадків та умови їх проведення. Індивідуальне страхування громадян від нещасних випадків. Страхування дітей (школярів) від нещасних випадків. Страхування туристів від нещасних випадків. Інші види добровільного страхування від нещасних випадків.

ТЕМА 5. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

Необхідність, розвиток і сучасний стан медичного страхування.

Суб'єкти страхування і відносини між ними. Форми проведення медичного страхування та їх особливості. Обов'язкове медичне страхування та його особливості. Добровільне медичне страхування. Договір страхування. Обсяг відповідальності страховика. Страхова сума. Порядок визначення розміру страхових премій і їх сплати. Строк страхування. Права й обов'язки сторін страхових відносин. Організація роботи страхової компанії, пов'язана з настанням відповідальності за фактом страхового випадку.

Медичне страхування громадян, які виїздять за кордон. Організація роботи страхової компанії. Послуги з міжнародного медичного асістансу та їх застосування. Умови й особливості укладання договору страхування.

ТЕМА 6. СТРАХУВАННЯ МАЙНА І ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ГРОМАДЯН

Необхідність і значення страхового захисту майна громадян. Розвиток і сучасний стан страхування особистої власності громадян. Види послуг страхових компаній громадянам — власникам майна. Суб'єкти страхування.

Страхування будівель і споруд, що належать громадянам. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Виключення із страхування. Страхова оцінка

будівель і споруд. Пільги страхувальникам. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.
Страхування домашнього майна. Страхування тварин у господарствах громадян. Страхування інших видів майна громадян від інших ризиків.
Страховий захист відповідальності громадян перед третіми особами. Види й форми страхування. Страхування особистої відповідальності власників будівель. Страхування особистої відповідальності власників домашніх тварин. Страхування професійної та інших видів відповідальності громадян.

ТЕМА 7. СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ

Зміст поняття "підприємницькі ризики". Роль страхування у забезпеченні потреб підприємця в страховому захисті. Форми, види, об'єкти і суб'єкти страхування.
Страхування майна підприємців від вогню та інших ризиків. Основні умови страхування. Суб'єкти страхування. Обсяг відповідальності; об'єкти страхування та їх оцінка; виключення із страхування; строк дії договору. Страхова сума, страховий тариф. Оцінка збитку. Страхове відшкодування.
Страхування збитків у разі переривання підприємницької діяльності внаслідок знищення або пошкодження застрахованого майна. Страхування відповідальності товаровиробника (надавача послуг, виконавця робіт, продавця товарів): за якість продукції, що виробляється (послуг, що надаються; робіт, що виконуються; товарів, що продаються); за забезпечення зайнятості робочих місць; за забруднення навколишнього середовища.
Страхування особистих ризиків у підприємництві. Страхування працівників від нещасних випадків та на випадок захворювання за рахунок коштів підприємця.

ТЕМА 8. СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ

Економічні завдання страхування в сільському господарстві. Розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції. Форми й види страхування майна сільськогосподарських підприємств.
Страхування врожаїв сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Характеристика страхових випадків. Визначення вартості врожаю, обчислення й порядок сплати страхових премій. Організація роботи страхової компанії щодо визначення збитків і страхового відшкодування. Визначення факту й причин загибелі (пошкодження) врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Оцінка збитків при загибелі (пошкодженні) врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Страхове відшкодування.
Страхування сільськогосподарських тварин. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.

ТЕМА 9. СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ І ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ

Необхідність і призначення страхування ризиків у фінансово-кредитній сфері.
Сутність, економічний зміст і види страхування кредитів. Форми забезпечення кредитів: матеріальна або юридична. Характеристика основних організаційних форм страхування кредитів. Страхування товарних кредитів. Страхування кредитів під інвестиційні проекти. Страхування споживчих кредитів.

Страхування матеріальних цінностей, що передаються у заставу. Страхування експортних кредитів.

Страхування відповідальності позичальника за неповернення кредиту. Об'єкт страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Строк страхування. Страховий тариф. Визначення збитків. Страхове відшкодування й особливості його виплати. Страхування ризику неповернення кредиту. Страхування банківських портфельних кредитів, порук і гарантій.

Сутність та економічний зміст окремих видів страхування фінансових ризиків. Характеристика окремих видів страхування фінансових ризиків: страхування ризиків втрати прибутку (доходу), ризиків неплатежу; страхування депозитів; інші види страхування фінансових ризиків. Умови страхування.

ТЕМА 10. АВТОТРАНСПОРТНЕ СТРАХУВАННЯ

Необхідність і значення страхування автотранспортних ризиків. Поняття автотранспортного страхування, його сутність. Об'єкти страхування. Сучасний стан і перспективи розвитку системи автотранспортного страхування в Україні.

Страхування автотранспорту. Характеристика об'єктів страхування. Види страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Фактори, що впливають на розмір страхового тарифу. Строк страхування. Франшиза. Пільги страхувальникам. Оцінка збитків.

Страхове відшкодування. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Форми страхування. Суб'єкти страхування. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строки страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Моторне (транспортне) страхове бюро України (МТСБУ), його функції. Права й обов'язки членів МТСБУ.

Міжнародна система "Зелена картка", перспективи її розвитку. Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Визначення обсягу збитків та порядок їх відшкодування. Страхування відповідальності автоперевізника за вантаж. Норми законодавства України. Конвенція КДПГ 1978 р. Митна конвенція МДП 1975 р. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Порядок відшкодування збитків.

Страховий захист громадян від нещасних випадків на автомобільному транспорті. Форми страхування. Суб'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Виключення із страхування. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Виплата страхового забезпечення.

ТЕМА 11. МОРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ

Необхідність та особливості страхування морських ризиків. Суб'єкти страхування. Клуби взаємного морського страхування (P&I Clubs). Визначення договору морського страхування в Кодексі торговельного мореплавання (КТМ).

Страхування морських суден. Об'єкти страхування. Класифікація суден за категоріями ризику. Обсяг відповідальності. Види страхування. Виключення із

страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування відповідальності власників суден: перед третіми особами; за забруднення державних територіальних вод. Обсяг відповідальності. Виключення із страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Види страхування. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страховий захист громадян від нещасних випадків на морському транспорті: членів судової команди, пасажирів. Форми страхування. Обсяг відповідальності. Виключення із страхування. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Перспективи розвитку морського страхування в Україні.

ТЕМА 12. АВІАЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

Необхідність та особливості страхування авіаційних ризиків. Суб'єкти страхування. Об'єкти страхування. Законодавча база в авіаційному страхуванні. Авіаційний поліс Ллойда. Страхування повітряних суден. Форми страхування. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Варіанти страхування. Виключення із страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування відповідальності власників повітряних суден. Суб'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Виключення із страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Строк страхування. Страхова сума і страховий тариф. Оцінка збитків. Особливості виплати страхового відшкодування.

Страхування відповідальності авіаперевізника за вантаж. Варшавська (1929 р.), Гаазька (1955 р.) і Гвадалахарська (1961 р) конвенції. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума і страховий тариф.

Страховий захист громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті. Види страхування й умови їх проведення. Суб'єкти страхування. Форми страхування. Виключення із страхування. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Виплата страхового забезпечення.

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ДЕРЖАВНИЙ КОМПЛЕКСНИЙ ЕКЗАМЕН

Перелік питань по дисципліні «Фінанси»

1. Поняття фінансової системи. Фінансова система України..
2. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.
3. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин.
4. Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання.
5. Сутність бюджету як економічної категорії та його призначення у ринковій економіці.
6. Сфери функціонування грошей і фінансів.
7. Бюджетна класифікація, її значення.
8. Бюджетний дефіцит: види, джерела фінансування та економічні наслідки.
9. Державний борг: структура та методи його обслуговування.
10. Доходи і видатки державного бюджету України.
11. Форми та методи фінансового контролю.
12. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів.
13. Внутрішні державні запозичення України, їх характеристика.
14. Об’єкт та суб’єкти фінансової системи
15. Податкові надходження до Державного бюджету України.
16. Державні зовнішні запозичення, їх доцільність та напрями використання.
17. Роль фінансових ресурсів у формуванні основних і оборотних активів підприємства.
18. Економічна суть податків, їх ознаки, функції та класифікація.
19. Місцеві податки і збори: їх призначення і порядок адміністрування.
20. Завдання, цілі і принципи фінансової політики.
21. Казначейська система виконання Державного бюджету в Україні.
22. Сутність та етапи бюджетного процесу
23. Суть фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів.
24. Конвертованість валюти та механізм її забезпечення.
25. МВФ та характеристика його кредитної діяльності в Україні.
26. Характеристика кредитної діяльності ЄБРР в Україні.
27. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств.
28. Фінансовий механізм, його основні ознаки та складові.
29. Поняття «суб’єкти господарювання», їх види
30. ООН: цілі, принципи діяльності, структура.
31. Основні сегменти ринку: кредитний ринок, ринок цінних паперів і грошовий ринок
32. Методи управління державним боргом, їх коротка характеристика

Перелік питань (Податкова система)

1. Військовий збір: платники та об’єкт оподаткування, механізм нарахування і сплати.
2. Економічна суть оподаткування. Податки в розподільчих та перерозподільчих процесах руху ВВП.
3. Елементи податків в Україні.
4. Єдиний податок для різних категорій осіб: платники, групи платників, об’єкти оподаткування та ставки, порядок нарахування.
5. Єдиний соціальний внесок: платники та об’єкт оподаткування, механізм нарахування і сплати.
6. Загальний порядок акзицного оподаткування. Підакцизні товари. Акцизні марки.
7. Загальнодержавні та місцеві податки і збори: класифікаційні ознаки, структура та принципи запровадження.
8. Зміст, елементи, принципи податкового адміністрування.
9. Класифікація податків за різними класифікаційними ознаками. Прямі та непрямі податки.
10. Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків (ст. 212 ККУ).
11. Місцеві податки та збори України.
12. Непрямі податки: поняття та загальна характеристика.
13. Облік платників податків і зборів.
14. Організація, структура та функції державних органів, уповноважених здійснювати податкове адміністрування в Україні.
15. Особливості оподаткування юридичних осіб єдиним податком.
16. Платники єдиного податку і об’єкт оподаткування. Склад єдиного податку.
17. Платники податку з доходів фізичних осіб, об’єкт та суб’єкти оподаткування. Податкова пільга.
18. Податкова система України та організаційні засади її побудови.
19. Податковий борг та податкова застава.
20. Податкові правопорушення та основні форми відповідальності: фінансова, пені, адміністративна та кримінальна.
21. Податок на додану вартість: платники та об’єкт оподаткування, пільги в оподаткуванні, механізм нарахування і сплати.
22. Податок на прибуток підприємства: особливості оподаткування неприбуткових організацій та алгоритми оподаткування.
23. Податок на прибуток підприємства: порядок формування об'єкта з урахуванням норм Податкового кодексу України та стандартів (положень) бухалтерського обліку.
24. Податок на прибуток підприємства: роль амортизації у формуванні об'єкта оподаткування, алгоритм обчислення амортизації з метою оподаткування.
25. Податок на прибуток підприємства: суть трансфертного ціноутворення при оподаткуванні прибутку та його алгоритм.

26. Податок на прибуток: платники та об’єкт оподаткування, пільги в оподаткуванні, механізм нарахування і сплати.
27. Поняття мита, види мита, нарахування та сплата мита.
28. Порядок формування оподатковуваного прибутку при корпоративному оподаткуванні в Україні.
29. Суть, види і функції податків
30. Ухилення від сплати податків.

Перелік питань (Фінанси підприємства)

1. Сутність і функції фінансів підприємства, принципи їхньої організації.
2. Державне регулювання фінансової діяльності підприємств.
3. Поняття, особливості та основні напрями фінансової діяльності підприємств.
4. Види підприємств в Україні та стисла характеристика одного з них.
5. Загальна система оподаткування підприємств: зміст, принципи та характеристика.
6. Спрощена система оподаткування підприємств: зміст, принципи та характеристика.
7. Поняття та склад активів підприємства.
8. Сутність і класифікація оборотних коштів підприємства.
9. Джерела формування оборотних коштів підприємств.
10. Визначення наявності та ефективності використання оборотних коштів підприємства..
11. Поняття та склад фінансових ресурсів підприємства.
12. Власні фінансові ресурси підприємства, їх склад і структура.
13. Поняття структури капіталу та її роль у забезпеченні ефективної фінансової діяльності підприємства.
14. Середньозважена вартість капіталу підприємства..
15. Позикові фінансові ресурси: сутність, види, стисла характеристика одного з них.
16. Сутність, завдання та принципи кредитування.
17. Характеристика форм і видів банківського кредиту.
18. Економічна сутність і класифікація основних засобів підприємства..
19. Амортизація та знос основних фондів підприємства..
20. Нематеріальні активи підприємства: поняття та їх склад.
21. Ремонт як часткове відтворення основних засобів та його види.
22. Грошовий оборот підприємства: сутність і функції.
23. Характеристика та склад грошових надходжень підприємств.
24. Форми безготівкових розрахунків і платіжні документи.
25. Пластикові картки як платіжний інструмент.
26. Політика «cashless economy» в Україні.
27. Операції підприємств з готівкою.
28. Платіжна дисципліна, її суть, наслідки та способи зміцнення.
29. Поняття фінансового стану підприємства та елементи його оцінки.
30. Зміст і методи фінансового планування на підприємстві.

Перелік питань (Банківські операції)

1. Способи видачі та погашення кредитів.
2. Гарантійні послуги банків.
3. Порядок створення та організаційна структура комерційних банків.
4. Види ресурсів комерційного банку.
5. Міжбанківські кредити та кредити НБУ.
6. Формування власного капіталу комерційного банку.
7. Операції комерційних банків по залученню вкладів та депозитів.
8. Умови кредитної угоди.
9. Платоспроможність комерційного банку.
10. Доміціляція векселів.
11. Склад та структура капіталу комерційного банку.
12. Організація готівково-грошового обігу.
13. Трастові послуги комерційного банку.
14. Вексель і вексельний обіг.
15. Порядок документального оформлення позик комерційного банку.
16. Максимальний розмір ризику на одного позичальника.
17. Інвестиційні операції комерційних банків.
18. Способи захисту від кредитного ризику.
19. Комерційні банки їх види та функції.
20. Споживчі кредити комерційних банків.
21. Форми забезпечення банківських кредитів.
22. Процес банківського кредитування.
23. Форми безготівкових розрахунків.
24. Банківський контроль за своєчасним та повним погашенням кредитів клієнтом.
25. Порядок реєстрації комерційних банків.
26. Сутність та мета банківських інвестицій.
27. Гарантійні послуги комерційних банків.
28. Етапи процесу кредитування.
29. Класифікація кредитів комерційного банку.
30. Гарантія як норма забезпечення кредиту.
31. Зміст договору про заставу.
32. Валютні операції комерційних банків.
33. Проблемні позики і банківських контроль.
34. Прибуток комерційного банку та його використання.
35. Розрахунки з використання акредитивів.
36. Розрахунки з використання векселів.
37. Факторингові операції комерційних банків.
38. Контокорентний кредит.
39. Які вклади приймають банки від населення.
40. Залучені ресурси комерційних банків.
41. Оцінки кредитоспроможності позичальника.
42. Іпотечний кредит.

43. Інкасування векселів.
44. Ліміт кредитування та кредитна лінія.
45. Класифікація кредитів комерційних банків за ступенями ризику
46. Поняття кредитної політики банку.
47. Пасивні банківські операції і їх характеристика.
48. Активні банківські операції і їх характеристика.
49. Неторгівельні операції банків в іноземній валюті.
50. Операції банків з векселями.
51. Факторингові операції банків.
52. Операції з банківськими металами.
53. Касові операції банків.
54. Сутність і принципи організації безготівкових розрахунків.
55. Особливості кредитування у формі овердрафту.
56. Ліцензування банківської діяльності.

Перелік питань (Страхування та страхові послуги)

1. Економічна сутність, принципи і функції страхування.
2. Форми, види страхування та галузі страхування.
3. Страхова послуга як специфічний ринковий продукт.
4. Договір страхування як форма страхового зобов'язання.
5. Необхідність, сутність та завдання регулювання страхової діяльності.
6. Орган нагляду за страховою діяльністю в Україні та його функції.
7. Поняття та основні категорії страхового ринку.
8. Тенденції розвитку страхового ринку України.
9. Порядок укладення та ведення страхової угоди.
10. Поняття, характеристика страхових ризиків та їх класифікація.
11. Сутність і класифікація перестрахування.
12. Співстрахування та механізм його застосування.
13. Роль страхових посередників в реалізації страхових послуг.
14. Витрати страховика: склад, економічний зміст і порядок визначення.
15. Доходи страховика: склад, економічний зміст і порядок визначення.
16. Прибуток страховика, оподатковування страхової діяльності.
17. Показники фінансових результатів діяльності страхової організації.
18. Платоспроможність страховика та умови її забезпечення.
19. Поняття і зміст фінансової надійності страховика та засоби її забезпечення.
20. Страхові ризики і страхові випадки для особистого страхування.
21. Страхування життя: сутність, види, стисла характеристика однієї з програм.
22. Медичне страхування: сутність, види, стисла характеристика однієї з програм.
23. Пенсійне страхування: сутність, види, стисла характеристика однієї з програм.
24. Страхування від нещасних випадків: сутність, види, стисла характеристика однієї з програм.
25. Страхування майна фізичних осіб: сутність, види, стисла характеристика однієї з програм.
26. Страхування майна юридичних осіб: сутність, види, стисла характеристика однієї з програм.
27. Страхування транспортних засобів та вантажів: сутність, види, стисла характеристика однієї з програм.
28. Страхування відповідальності власників транспортних засобів.
29. Сільськогосподарське страхування: сутність, види, стисла характеристика однієї з програм.
30. Страхування фінансово-кредитних ризиків: сутність, види, стисла характеристика однієї з програм.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна:

1. Александрова М.М., Маслова С.О. Гроші. Фінанси. Кредит : навчально – методичний посібник. 2-ге вид., перер. і доп. К. : ЦНЛ, 2002.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
3. Бердар М.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. К. Центр учбової літератури. 2010. 352 с.
4. Білик О. І. Державне і приватне страхування. Теорія і практика : навч. посіб. / О. І. Білик, М. К. Хім. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. – 231 с.
5. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник. К.: «Хай – Тек Прес», 2010. 528 с.
6. Бюджетна система : підручник / І. В. Алєксєєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2019. – 399 с.
7. Внукова. Н. М. Соціальне страхування: кредитно-модульний курс : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н. М. Внукова, Н. В. Кузьминчук. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 411 с.
8. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник ; Ун-т держ. фіск. служби України. – 5-те вид., перероб. і допов. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. – 409 с.
9. Данілов О.А., Паєнтко Т.В. Фінанси підприємств у запитаннях та відповідях. Київ, 2011 р.
10. Децентралізація управління публічними фінансами в Україні : монографія / за заг. ред. О. Ю. Амосова. – Харків : Магістр, 2018. – 199 с. 39
11. Дідик А. М. Бюджетні установи: облік та оподаткування, кадри та зарплата, звітність : навч. посіб. / А. М. Дідик, В. І. Лемішовський. – Львів : Бухгалтери України, Апріорі, 2018. – 1200 с.
12. Журавльова І. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / І. В. Журавльова. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 256 с.
13. Журавльова Т. О. Страхування: навч. посіб. / Т. О. Журавльова, М. А. Дем'янчук. – Одеса : Освіта України, 2017. – 320 с.
14. Закон України Про цінні папери і фондовий ринок: від 23.02.2006 № 3480-IV (зі змінами і доповненнями) Верховна Рада України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15.
15. Золотарьова О. В. Ключові тенденції та пріоритети розвитку ринку страхових послуг в Україні / О. В. Золотарьова // Економіка і суспільство. – 2017. – № 11. – С. 413–420.
16. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку України. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. 2019. URL: http://www.ssmsc.gov.ua/fund/analytics.
17. Квасницька Р. С. Соціальне страхування : навч. посіб. / Р. С. Квасницька, І. О. Доценко. – Кам'янець-Подільський : Друкарня "Рута", 2019. – 355 с.
18. Квасовський О. Р. Фінансовий менеджмент : підручник / О. Р. Квасовський ; за ред. О. В. Кнейслер. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 477 с.
19. Князь С. В. Міжнародна торгівля і фінанси : навч. посіб. / С. В. Князь, М. Т. Бець, Г. Л. Вербицька. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 513 с.
20. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими активами : підручник : 2 ч. / Ю. М. Коваленко. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. – 497 с.
21. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2012. 412 с.
22. Крилов Д. В. Адміністративно-правові засади публічно-сервісної складової податкової політики в Україні: теоретико-правові та праксеологічні аспекти : монографія / Д. В. Крилов. – Херсон : Гельветика, 2019. – 379 с.

23. Кузнецова С. А., Болгар Т. М., Пестовська З. М. Банківська система: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 416 с.
24. Кулина Г. Світовий ринок страхових послуг в умовах зміни парадигми глобального економічного розвитку / Г. Кулина, Я. Фаріон // Світ фінансів. – 2017. – № 3 (52). – С. 48–59.
25. Лапіна І. С., Гончаренко О. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Одеса : Атлант, 2016. 313 с.
26. Любенко Н.М. Фінанси підприємств: Навчальний посібник, Київ; ЦУЛ, 2009 р.
27. Мартиненко В. В. Фіскальна політика України в умовах фінансової децентралізації : теорія, методологія, практика : монографія / В. В. Мартиненко. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. – 389 с.
28. Миськів Г. В. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навч. посіб. / Г. В. Миськів. – Львів : Растр-7, 2020. – 270 с.
29. Мицак О. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / О. В. Мицак, Т. Я. Андрейків, І. Р. Чуй. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2020. – 195 с.
30. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств [текст] : підручник. К. :Центр учбової літератури», 2013. 503 с.
31. Нестерова, С.В. Фінансовий менеджмент: практикум: навчальний посібник. Київ : Кондор, 2018. 267 с.
32. Нікітішин А. О. Податкова політика в умовах економічних перетворень : монографія / А. О. Нікітішин. – Київ : КНТЕУ, 2019. – 479 с.
33. Ньєбель Т. ІТ та економічне зростання - порівняння розвитку, розвинуті країни та ті, що розвиваються. 33rd General Conference. 2014. URL:http://www.iariw.org/papers/2014/NiebelPaper.pdf.
34. Омельченко Л. С. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Маріуполь : ПДТУ, 2016. 235 с.
35. Патика Н. І. Міжнародні валютно-кредитні відносин : навч. посіб. / Н. І. Патика. – Київ : Знання. – 2012. – 566 с.
36. Піхоцька О. М. Бюджетна система : навч. посіб. / О. М. Піхоцька, Л. Є. Фурдичко, Н. Г. Синютка. – Львів : ТНЕУ, 2019. – 327 с.
37. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади: навч. посіб. / за ред. О. П. Кириленко, Б. С. Малиняк. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 217 с.
38. Поддєрьогін А. М. та ін.. Фінанси підприємств: Підручник. К. : КНЕУ, 2008 р.
39. Романенко О. Р. Фінанси: підручник для ВНЗ. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 310 с.
40. Русул Л. В. Страхування: від теорії до практики : навч. посіб. / Л. В. Русул, М. П. Федишин, Н. А. Лаврук ; Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, Ф-т фінансів, підприємництва та обліку. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. – 287 с.
41. Сепегдовст Г. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій та фінансового розвитку на економічне зростання країн ОПЕК. Журнал суспільних наук Касетсартського університету. 2018. URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2452315117303612.
42. Теорія фінансів: Підручник. За ред. проф. В. М. Федосова, С.І. Юрія. К. : Центр учбової літератури, 2011. 576 с.
43. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні) : підручник для студентів ВНЗ / В. О. Онищенко, А. Ю. Бережна, Л. О. Птащенко, І. Б. Чичкало-Кондрацька. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 599 с.
44. Фінанси : навч. посіб. / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
45. Фінанси підприємств : навч. посіб. Частина 1 / Зенько В.В., Фурик В.Г., Вальдшмідт І.М. – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 126 с.

46. Фінанси: експрес курс: навч. посібник / І. С. Волохова, Н. А. Шикіна, О. Г. Волкова та ін.; за заг. ред. І. С. Волохової. Харків: ПромАрт, 2018. 262 с.
47. Фінанси: Підручник. За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. 2-ге вид. перероб. і доповн. К. Знання, 2012. 687 с.
48. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О.М. Віленчук [та ін.]. Житомир: ЖНАЕУ, 2014. 478 с.
49. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / Національний банк України, Українська академія банківської справи Національного банку України; заг. ред.: І.О. Школьник, В.М. Кремень. Київ: Центр учбової літератури, 2018.
50. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2013. 375 с.
51. Фінансовий менеджмент: підручник / В.П. Мартиненко, Н.І. Климаш, К.В. Багацька, І.В. Дем'яненко, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко. Львів : «Магнолія 2006», 2014. 344 с. Електронні ресурси
52. Фінансово-економічна грамотність: підручник: у 2-х ч. / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. Київ: Кондор, 2017. Ч. 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України. 1024 с.
53. Фінансово-економічна грамотність: підручник: у 2-х ч. / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. В. Димченко. Київ : Кондор, 2018. Ч. 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки. 400 с.
54. Шебаніна О. В. Страхування: дивовижний світ страхування : навч. посіб. / О. В. Шебаніна, Г. М. Рябенко. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – 226 с.
55. Шевчук О. А. Державний фінансовий контроль : підручник / О. А. Шевчук. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2020. – 431 с.
56. Этрилл П. Финансовый менеджмент и управленческий учет для руководителей и бизнесменов / П. Этрилл. М.: Альпина Паблишер, 2016. 648 с.
57. Юшко С. В. Бюджетна система : підручник / С. В. Юшко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 383 с.
58. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навч. посіб. К.: Знання, 2011. 341 с.

Інформаційні ресурси

Аналітичний огляд валютного ринку України [Електронний ресурс]
/ НРА "Рюрік". – Режим доступу : http://rurik.com.ua.
Вісник. Офіційно про податки: офіційне видання
Фіскальної Служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://www.visnuk.com.ua.
Діяльність суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] : статистичний збірник. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua.
Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.nfp.gov.ua.
Комплексна програма розвитку фінансового сектору України
до 2020 року [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного
банку України від 18 червня 2015 року № 391 (у редакції рішення
Правління Національного банку України від 16 січня 2017 року № 28). –
Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297.
Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article.
Рибаченко К. В. Моделювання стану валютного ринку України [Електронний ресурс] / К. В. Рибаченко. – Режим доступу : http://www.nbuv. gov.ua.
Ринок страхування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://minfin.com.ua/ua/insurance.

Офіційний вебпортал Фонду соціального страхування України. –Режим доступу : http://www.fse.gov.ua/fse/control/kiev/uk/index.
Офіційний сайт служби статистики України. – Режим доступу : https://www.ukrstat.gov.ua.
Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. –Режим доступу : https://www.msp.gov.ua.
Офіційний сайт Міністерства фінансів. – Режим доступу :https://index.minfin.com.ua/finance/budget/gov.
Офіційний сайт Національного рейтингового агентства "Рюрік". –Режим доступу : http://rurik.com.ua.
Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу : http://www.nssmc.gov.ua.
Офіційний сайт Української біржі. – Режим доступу : http://ux.ua. Показники структурної статистики по суб'єктах господарювання з розподілом за їх розмірами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua.
Офіційний сайт Національного банку України – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua
Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. [Електронний ресурс]. URL : http://www.budget.rada.gov.ua/.
Офіційний сайт Урядового порталу. [Електронний ресурс]. URL : http://www.kmu.gov.ua/.
Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. URL : http://www.minfin.gov.ua/.
Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. URL : http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx.
Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. URL : http://ndfi.minfin.gov.ua/.
Офіційний сайт казначейської служби України. [Електронний ресурс]. URL : http://treasury.gov.ua/main/uk/index
Офіційний сайт фіскальної служби. [Електронний ресурс]. URL : http://minrd.gov.ua/
Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. URL : http://www.me.gov.ua/

Періодичні фахові видання:

1. Актуальні проблеми економіки
2. Бізнес-Інформ
3. Проблеми економіки
4. Економіка України
5. Економіка, фінанси, право
6. Економіст
7. Регіональна економіка
8. Світ фінансів
9. Сталий розвиток економіки
10. Фінанси України